

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої ради НАВС
від 27 березня 2018 р., протокол № 5

Уведено в дію
Наказ НАВС від 30.03.2018 № 422

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність
у Національній академії внутрішніх справ

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ (далі – Положення) закріплює норми та правила етичної поведінки та професійного спілкування між учасниками освітнього процесу, визначає принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності, порядок перевірки та критерії оцінювання академічного плагіату, види порушень норм і правил академічної доброчесності, заходи їх попередження, виявлення та відповідальності за їх порушення, права учасників освітнього процесу, стосовно яких виявлено факт порушення академічної доброчесності, організацію роботи Комісії з дотримання академічної доброчесності та етики.

1.2. Положення розроблено відповідно до загальнолюдських цінностей, норм Конституції України, Декларації прав людини, Конвенції ООН «Про права дитини», законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, Етичного кодексу ученого України, затвердженого постановою загальних зборів Національної академії наук України від 15 квітня 2009 року, Правил етичної поведінки поліцейських, затверджених наказом МВС України від 9 листопада 2016 року № 1179, листа Міністерства освіти і науки України від 24 жовтня 2017 року № 1/9-565 «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти», Статуту НАВС, положень про організацію освітнього процесу в НАВС, про курсову роботу в НАВС, про дипломну роботу для здобуття ступенів вищої освіти бакалавра, магістра НАВС, інших нормативних документів НАВС.

1.3. Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими

законодавчими та нормативно-правовими актами правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень і є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти НАВС.

1.4. Наукова етика – сукупність встановлених та визнаних академічною спільнотою норм поведінки, правил, моралі працівників, зайнятих у сфері науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.

1.5. Суб'єктами академічної доброчесності є педагогічні, наукові, науково-педагогічні, інші працівники та здобувачі освіти (ліцеїсти, курсанти, слухачі, студенти, аспіранти, ад'юнкти, докторанти) НАВС, а також працівники підприємств, які спільно з НАВС проводять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

1.6. Норми та правила цього Положення є однаковими для всіх учасників освітнього процесу НАВС.

2. Цінності, принципи академічної доброчесності та культура поведінки учасників освітнього процесу

2.1. Права і свободи людини, покладені в основу механізму забезпечення академічної доброчесності, закладають підґрунтя для формування розумної, обізнаної та відповідальної особистості, забезпечують високу якість результатів освітньої та наукової діяльності, стимулюють її творчість.

2.2. Для забезпечення академічної доброчесності учасники освітнього процесу мають дотримуватися таких принципів:

- верховенства права;
- соціальної справедливості;
- рівноправності;
- законності;
- науковості;
- професіоналізму та компетентності;
- поваги та взаємної довіри;
- відкритості й прозорості.

2.3. Культура поведінки учасників освітнього процесу НАВС:

2.3.1. Педагогічні, наукові та науково-педагогічні працівники повинні дотримуватися академічної доброчесності, забезпечувати контроль за її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності, уникати авторитарності та категоричності, погроз, примусу чи насильства, постійно дбати про культуру мовлення.

2.3.2. Здобувачі освіти повинні виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуватися норм і правил академічної доброчесності, досягати результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти.

2.3.3. Усі учасники освітнього процесу мають бути ввічливими, тактовними, стриманими й коректними, дотримуватися норм етикету, слідкувати за власним зовнішнім виглядом, зберігати самоконтроль і витримку, уникати конфліктів, проявів негативних емоційних реакцій та будь-яких дій, що ображають особистість, принижують її людську честь і гідність, не вживати ненормативної лексики, грубих і образливих висловів.

3. Вимоги до учасників освітнього процесу (педагогічних, наукових, науково-педагогічних, інших працівників та здобувачів освіти) НАВС щодо дотримання академічної доброчесності та заходи з її попередження

3.1. Педагогічні, наукові, науково-педагогічні та інші працівники НАВС зобов'язані:

- дотримуватися Конституції України, Декларації прав людини, Конвенції ООН «Про права дитини», законодавчих та підзаконних актів;

- утверджувати позитивний імідж закладу вищої освіти, примножувати його традиції;

- дотримуватися етичних норм спілкування на засадах партнерства, взаємоповаги, толерантності стосунків;

- належним чином посилалися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (наукову, науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти;

- об'єктивно та неупереджено оцінювати результати навчання;

- у разі отримання інформації про факти неналежного виконання учасниками освітнього процесу своїх обов'язків, порушення ними Конституції та законів України невідкладно повідомляти керівництво підрозділу або закладу вищої освіти.

3.2. Здобувачі вищої освіти та ліцеїсти зобов'язані:

- сприяти збереженню та примноженню традицій закладу вищої освіти, підвищенню його престижу власними досягненнями в навчанні та науковій діяльності;

- самостійно виконувати навчальні завдання, поточний та підсумковий контроль за результатами навчання;

- з повагою ставитися до педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, здобувачів освіти;

- належним чином посилалися на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватися норм законодавства про авторське право та суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- бути присутніми на навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- уникати пропозицій неправомірної вигоди за отримання будь-яких переваг;
- не здійснювати або не заохочувати будь-яким способом зміни отриманої оцінки;
- у разі отримання інформації про факти неналежного виконання учасниками освітнього процесу своїх обов'язків, порушення ними Конституції та законів України невідкладно повідомляти керівництво навчального підрозділу.

3.3. Для упередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в НАВС застосовується такий комплекс профілактичних заходів:

- інформування учасників освітнього процесу про необхідність дотримання норм та правил академічної доброчесності, професійної етики;
- розповсюдження методичних та інших матеріалів;
- проведення семінарів з учасниками освітнього процесу з питань інформаційної діяльності НАВС, методики підготовки наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- ознайомлення учасників освітнього процесу з цим Положенням;
- посилення контролю завідувачів кафедр, наукових лабораторій, наукових керівників дисертаційних, дипломних (магістерських і бакалаврських), курсових робіт, членів екзаменаційних комісій за правильним оформленням посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірка дисертаційних, дипломних (магістерських і бакалаврських), курсових робіт на наявність академічного плагіату;
- експертна оцінка та (або) технічна перевірка за допомогою спеціалізованих програмно-технічних засобів щодо наявності академічного плагіату в підготовлених до захисту дисертаційних дослідженнях.

4. Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності

4.1. Порушеннями академічної доброчесності є:

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства, а саме: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результатів під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт – перефразування чужої праці без згадування оригінального автора;
- *академічне шахрайство* – будь-які дії учасників освітнього процесу змістом

яких є: посилання на джерела, які не використовувалися в роботі; використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо); проходження процедур контролю знань підставними особами;

– *виконання на замовлення* та (або) продаж академічних текстів (дисертацій, дипломних, курсових робіт, навчальної літератури);

– *копіляція* – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього правок, посилань на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

– *недбале виконання посадових обов'язків* – невиконання або неналежне виконання особою своїх обов'язків через несумлінне ставлення до них, що може негативно вплинути на якість освітнього процесу;

– *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

– *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

– *отримання неправомірної вигоди* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

– *парафраз* – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту. Сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

– *піратство* у сфері авторського права і (або) суміжних прав – використання об'єктів авторського права і суміжних прав з метою отримання комерційної вигоди без згоди правовласників;

– *приватний інтерес* – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними або юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських та інших організаціях;

– *приписування результатів* колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу, або внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту;

– *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

– *списування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

– *фабрикація* – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

– *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

4.2. За результатами виявлення порушення норм і правил академічної доброчесності керівником структурного підрозділу (іншою особою за його дорученням) складається відповідний акт, який підписується трьома педагогічними, науково-педагогічними або науковими працівниками та разом із заявою передається на розгляд Комісії з дотримання етики та академічної доброчесності в НАВС.

4.3. За порушення академічної доброчесності до педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників у встановленому порядку згідно законодавства можуть бути застосовані такі заходи відповідальності:

– відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

– позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;

– відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

– позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;

– відмова щодо участі в конкурсі на зайняття вакантних посад.

4.4. За порушення академічної доброчесності до здобувачів освіти в установленому порядку згідно законодавства можуть бути застосовані такі заходи відповідальності:

– повторне проходження навчального курсу;

– анулювання результатів освітньої діяльності (залік, екзамен, курсова, дипломна (магістерська або бакалаврська) робота тощо) з проведенням повторного її оцінювання;

– попередження;

– відрахування з НАВС.

4.5. Заходи відповідальності можуть бути застосовані одночасно.

5. Порядок перевірки та критерії оцінювання академічного плагіату

5.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

– дисертаційні роботи і автореферати здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук;

– рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів з проведення заходів наукового, навчально-методичного, виховного спрямування (конференцій, семінарів, круглих

столів);

– наукові, науково-методичні, навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники, курси лекцій), монографії, інші наукові роботи, методичні рекомендації, що потребують схвалення науково-методичною радою та рекомендації Вченої ради НАВС до видання, а також дистанційні курси;

– дипломні (магістерські та бакалаврські) роботи (проекти), навчальні (курсіві, контрольні роботи, реферати тощо) роботи здобувачів ступенів вищої освіти магістра та бакалавра.

5.2. Організацію перевірки зазначених у п. 5.1 цього Положення робіт і матеріалів здійснюють:

– голови та секретарі спеціалізованих вчених рад - дисертаційні роботи та автореферати здобувачів наукових ступенів;

– головні редактори наукових журналів, начальник редакційно-видавничого відділу, керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи - рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів з проведення заходів наукового, навчально-методичного або виховного спрямування (конференцій, семінарів, круглих столів);

– завідувачі та кваліфіковані науково-педагогічні працівники (за дорученням завідувача) кафедр, завідувачі наукових лабораторій та провідні наукові працівники (за дорученням завідувача) – наукові, науково-методичні, навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники, курси лекцій), монографії, інші наукові роботи, методичні рекомендації, що потребують схвалення науково-методичною радою та рекомендації Вченої ради НАВС до видання, а також дистанційні курси; дипломні (магістерські та бакалаврські) роботи (проекти), навчальні (курсіві та контрольні роботи, реферати тощо) роботи здобувачів ступенів вищої освіти магістра та бакалавра.

5.3. Перевірка на академічний плагіат здійснюється з можливим використанням спеціалізованих програмно-технічних засобів на етапі подання зазначених у п. 5.1 цього Положення робіт і матеріалів для розгляду їх спеціалізованою вченою радою, Вченою радою НАВС, науково-методичною радою, редакційною колегією, кафедрою або організаційним комітетом .

5.4. Зазначені в п. 5.2. цього Положення особи визначають особливість та унікальність кожної представленої наукової роботи (матеріалу) та надають висновок в роздрукованому вигляді (на паперовому носії) для подальшого його розгляду на засіданнях спеціалізованих вчених рад, Вченої ради НАВС, науково-методичної ради, редакційної колегії, кафедри або організаційного комітету.

5.5. Відповідальність за об'єктивність висновку про наявність або відсутність академічного плагіату несе особа (особи), яка його підготувала.

5.6. При перевірці робіт і матеріалів використовується така шкала оцінювання (% до загального обсягу матеріалу):

Відсоток унікальності	Рекомендації
90-100 %	висока унікальність, робота допускається до захисту або (та) опублікування
70-89 %	середня унікальність, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки
51-69 %	низька унікальність, робота потребує суттєвого доопрацювання та повторної перевірки
50 % і нижче	низька унікальність, робота відхиляється без права подальшого розгляду

5.7. Результати перевірки на дотримання вимог щодо наявності або відсутності академічного плагіату оформлюються витягом з протоколу засідання відповідної кафедри, наукової лабораторії, редакційної колегії журналу, оргкомітету конференції тощо з обов'язковим формулюванням одного із варіантів ухваленого колегіального рішення: рекомендувати до захисту; рекомендувати до опублікування; повернути матеріали на доопрацювання або відхилити наукову роботу без права подальшого розгляду.

5.8. При виявленні факту академічного плагіату, зазначені в п. 5.2. цього Положення особи надають мотивовані висновки для їх розгляду спеціалізованою вченою радою, Вченою радою НАВС, науково-методичною радою, редакційною колегією, кафедрою або організаційним комітетом, які приймають остаточне рішення щодо наявності в роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

6. Організація роботи Комісії з дотримання академічної доброчесності та етики

6.1. З метою виконання норм цього Положення створюється Комісія з дотримання академічної доброчесності та етики в Національній академії внутрішніх справ (далі – Комісія).

6.2. Комісія має право одержувати й розглядати інформації (заяви, повідомлення) щодо недотримання етики, норм і правил академічної доброчесності учасниками освітнього процесу НАВС та надавати уповноваженим для прийняття рішень у межах їх компетенції особам академії пропозиції щодо застосування ними відповідних засобів реагування.

6.3. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України,

законодавством в сфері освітньої діяльності, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом НАВС, Правилами внутрішнього розпорядку НАВС, іншими нормативними актами НАВС та цим Положенням.

6.4. Склад Комісії затверджується наказом НАВС. Строк її повноважень становить 3 роки.

6.5. До складу Комісії входять: за посадами - перший проректор (голова), проректор (заступник голови), Уповноважений за реалізацію Антикорупційної програми НАВС, завідувач докторантури та аспірантури, начальники відділів організації та координації освітнього процесу, організації науково-дослідної роботи, юридичного забезпечення та судово-претензійної роботи, фахівець групи з інтелектуальної власності, голова Парламенту курсантського (студентського) самоврядування; а також провідні наукові та кваліфіковані науково-педагогічні працівники. У наказі про затвердження складу Комісії з числа її членів призначається секретар Комісії.

6.6. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення, представляє її інтереси, виконує інші повноваження з питань організації та діяльності. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Ведення протоколу засідання Комісії та технічну підготовку матеріалів до їх розгляду здійснює секретар.

6.7. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у визначені планом роботи терміни, та позачергові, що скликаються при необхідності для розгляду вирішення нагальних питань. Засідання Комісії проводиться за умови, коли в ньому беруть участь не менше ніж 2/3 від загальної кількості її членів. У засіданнях Комісії беруть участь її члени особисто та запрошені для розгляду окремих питань.

6.8. За результатами розглянутих на засіданні питань Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо дотримання (порушення чи непорушення) норм цього Положення. Висновки Комісії підписує її голова. Зазначені висновки мають рекомендаційний характер, подаються уповноваженим для прийняття рішень у межах їх компетенції особам академії для подальшого вжиття відповідних заходів реагування.

6.9. При виявленні в діях суб'єктів академічної доброчесності ознак складу правопорушення (адміністративного чи кримінального) вмотивовані рішення у вигляді висновків скеровуються до компетентних органів для прийняття рішення згідно законодавства.

6.10. Комісія при здійсненні своєї діяльності проводить інформаційну роботу щодо популяризації принципів професійної етики та академічної доброчесності учасників освітнього процесу; ініціює проведення досліджень з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності; готує пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження етичних норм, норм і правил академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність; може залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати

спеціалізовані програмно-технічні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм і правил академічної доброчесності в кожному конкретному випадку.

6.11. Рішення Комісії приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні членів Комісії.

6.12. Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписують Голова та секретар.

6.13. Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою НАВС.

6.14. Будь-який учасник освітнього процесу НАВС може звернутися до Комісії із заявою про порушення норм цього Положення, вносити пропозиції щодо вдосконалення її діяльності.

6.15. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення норм цього Положення чи підготовки про можливість такого порушення, відповідно до Закону України «Про звернення громадян» може звертатися до Комісії з заявою на ім'я її голови. У заяві зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи (навчання), посада, навчальний підрозділ, курс, група, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

6.16. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення нею норм і правил академічної доброчесності.

7. Права учасників освітнього процесу, стосовно яких виявлено факт порушення академічної доброчесності

7.1. Особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до відповідальності за порушення норм академічної доброчесності.

7.2. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я ректора академії в п'ятиденний строк після оголошення результатів перевірки.

7.3. У разі надходження апеляції ректор наказом або дорученням НАВС створює апеляційну комісію з розгляду апеляції.

7.4. Персональний склад апеляційної комісії формується з досвідчених та авторитетних педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників академії. До складу комісії можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є працівниками академії.

7.5. Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий строк з наступного дня після її створення, якщо інший строк не зазначено в наказі або дорученні про її створення. Висновок апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом, який підписується всіма членами апеляційної комісії.

7.6. Педагогічні, наукові та науково-педагогічні працівники, здобувачі освіти мають право на інші передбачені законодавством способи оскарження звинувачень у порушенні норм і правил академічної доброчесності.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ затверджується Вченою радою НАВС за умови його погодження з Парламентом курсантського (студентського) самоврядування академії.

8.2. Положення набирає чинності з моменту затвердження його Вченою радою академії, уведення в дію наказом НАВС та оприлюднення на офіційному веб-порталі академії.

8.3. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися за рішенням Вченої ради НАВС.

8.4. Учасники освітнього процесу повинні бути ознайомлені з цим Положенням після його затвердження та оприлюднення, а в подальшому - при прийомі на роботу та зарахуванні на навчання.

8.5. Педагогічні, наукові, науково-педагогічні, інші працівники академії та здобувачі освіти повинні знати і дотримуватися норм цього Положення. Незнання цих норм не є підставою для їх невиконання.

8.6. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи академії.